
STATISTIK OM STHLM

INKOMSTER:

Inkomster

I STOCKHOLM 2008

S 2010:10 | 2010-11-03 | Åsa Wennblom 08-508 35 061

STOCKHOLMS STADS UTREDNINGS- OCH STATISTIKKONTOR AB

USK

FÖRORD

I denna rapport redovisas inkomsttagarna och deras inkomster i Stockholms kommun 2008 efter kön, näringsgren och sektor. Vidare presenteras utvecklingen av familjeinkomster 2008, både i form av sammanräknad förvärvsinkomst men också disponibel inkomst. Vissa jämförelser för perioden 1999-2008 redovisas också i föreliggande rapport. Den långa eftersläpningen i statistiken beror på att grundmaterialet hämtas ur taxeringsuppgifter som Statistiska centralbyrån (SCB) får från Skatteverket.

Denna rapport ingår som en del i det avtal USK AB har med Stadsledningskontoret om sammanställande av statistikrapporter. Rapporten är en sammanslagning av två olika rapporter som fram till 2009 publicerades var för sig; Inkomster efter näringsgrenar och Familjeinkomster. Sammanslagningen av rapporterna är ett led i USK:s arbete med att göra statistiken mer lättillgänglig för läsaren. De tabeller som tidigare bilagts rapporterna, publiceras numera på USK:s hemsida.

Källor

Grundmaterialet kommer från SCB. Uppgifterna om inkomster och avdrag till delen som handlar om familjeinkomster hämtas från de taxeringsuppgifter som SCB får via Skatteverket för personer som deklarerat eller sköntaxerats. I de fall det finns kontrolluppgifter för personer som inte deklarerat hämtas uppgifter om inkomster därifrån.

Uppgifter om samtliga skattepliktiga sociala ersättningar, till exempel arbetslöshetsersättning och sjukpenning, finns registrerade via kontrolluppgift oavsett om man deklarerat eller inte.

Från kommunerna samlas uppgifter in om socialbidrag och bostadsbidrag.

Ur SCB:s register över totalbefolkningen (RTB) hämtas uppgifter om ålder, kön, civilstånd, nationalitet, antal barn samt kyrkobokförd adress den 31 december inkomståret.

Från Pensionsmyndigheten hämtas uppgifter om förmåner i det allmänna pensionssystemet. Uppgifter om statskommunalt bostadsbidrag och kommunalt bostadstillägg för pensionärer, uppgift om sjukpenning, föräldrapenning, bidragsförskott med mera kommer från Försäkringskassan.

Från Statens löne- och pensionsverk (SPV) respektive Kommunernas pensionsanstalt (KPA) hämtas uppgifter om statlig respektive kommunal tjänstepension. Uppgifter om övriga tjänstepensioner kommer från Skatteverket. Från Centrala studiestödsnämnden hämtas uppgift om återbetalningspliktiga studiemedel, studiebidrag med mera.

Begrepp och definitioner

Underlagsmaterialet när det gäller inkomster efter näringsgrenar avser arbetsinkomst, vilket i detta sammanhang är mer intressant än det annars vanligare begreppet sammanräknad förvärvsinkomst.

Arbetsinkomst: summan av löneinkomst, inkomst av näringsverksamhet, ersättning i samband med sjukdom, föräldrapenning samt dagersättning vid repetitionsutbildning och civildförsvär.

Sammanräknad förvärvsinkomst: summan av inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. Detta inkomstbegrepp gäller till exempel vid redovisning av befolkningens inkomster fördelade efter kön, ålder och civilstånd samt för delområden i staden.

Näringsgren: redovisas enligt Standard för svensk näringsgrensindelning (SNI 2007).

Förvärvsarbete: Personer som haft en arbetsinkomst som överstiger prisbasbeloppet för år 2008 (41 000 kr). År 2007 var värdet på prisbasbeloppet 40 300 kr.

Näringsidkare: Förvärvsarbete personer vars inkomst av aktiv näringsverksamhet är större än eller lika med arbetsinkomsten av tjänst.

Anställda: Förvärvsarbete personer som har haft en arbetsinkomst av tjänst som är större än inkomsten av aktiv näringsverksamhet.

Den statliga sektorn: Statlig förvaltning.

Den kommunala sektorn: Primärkommunal undersektor och landstingskommunal undersektor.

Företagssektorn: Icke-finansiella företag, finansiella företag och personliga företag.

Hushållssektorn: Hushåll, ideella föreningar, stiftelser med mera och registrerade trossamfund.

Utlandssektorn: Enheter som kontrolleras av annan stat, av utländsk fysisk eller juridisk person eller av internationell organisation. Här ingår även enheter som ingår i en koncern i vilket koncernmoderlaget är utlandskontrollerat.

Då det gäller **familjebegrepp i inkomststatistiken** utgörs **gifta/samboende familjer** av gifta par som bor tillsammans, med eller utan barn. Dessutom ingår ogifta sammanboende som har eller har haft gemensamma barn. **Ensamstående män och kvinnor** utgörs av alla ej sammanboende, med eller utan barn, samt ogifta sammanboende utan gemensamma barn. Det finns alltså ingen uppgift om samboförhållanden i den totalräknade inkomststatistiken. Från och med 1998 ingår hemmaboende barn över 18 år i sitt bostadshushåll. På riksnivå finns dock inkomstuppgifter för samtliga sammanboende i SCB:s Inkomstfördelningsundersökning (HEK).

Sammanräknad förvärvsinkomst består av inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. Kapitalinkomster ingår alltså ej. Sammanräknad förvärvsinkomst är ett nytt inkomstbegrepp som uppkom i samband med skattereformens genomförande år 1991.

I **inkomst av tjänst** ingår lön från arbetsgivare, ersättning vid frånvaro från arbetet på grund av sjukdom eller föräldraledighet, arbetslöshetsersättning samt ytterligare ett antal ersättningar. Dessutom ingår skattepliktiga naturaförmåner som till exempel traktamenten och bilförmån. Uppstår kostnader för resor till och från arbetet som överstiger 8 000 kronor får avdrag göras med överstigande belopp. För övriga kostnader får avdrag göras för den del som överstiger 5 000 kronor. I inkomstlagen inkomst av tjänst ingår även pension och livränta. Pension är här att betrakta som "sparad" tjänsteinkomst som arbetats ihop tidigare i livet. Inkomst av yrkesmässigt bedriven förvärvsverksamhet anses som **inkomst av näringsverksamhet** om inkomsten inte räknas in under inkomstlagen tjänst eller kapital. De flesta intäkter och kostnader som har direkt samband med verksamheten är skattepliktiga respektive avdragsgilla. En näringsverksamhet är aktiv om man arbetat minst 600 timmar om året i verksamheten. Om man ej varit aktiv mer än 600 timmar i verksamheten är det fråga om

passiv näringsverksamhet. Exempel på inkomster som ofta hänförs som passiv näringsverksamhet är inkomst av hyresfastighet och arrende.

Disponibel inkomst är den summa som återstår för konsumtion och sparande sedan man från summa förvärvs- och kapitalinkomst dragit ifrån slutliga skatter och lagt till skattefria ersättningar och bidrag (till exempel ekonomiskt bistånd, bostadsbidrag, barnbidrag). Disponibel inkomst är det inkomstbegrepp i den totalräknade inkomststatistiken som bäst speglar köpkraften och levnadsstandarden för olika grupper i samhället. Den disponibla inkomsten redovisas dock endast på familjenivå vilket innebär en del problem vid jämförelse av medelvärden. Ensamstående har därmed normalt en lägre disponibel inkomst än gifta/samboende.

Vissa regioner har större andel ensamstående medan andra har större andel gifta/samboende, familjesammansättningen kan också förändras över tiden. Det finns alltså många fallor att trilla i när den disponibla inkomsten skall analyseras.

Vid regionala jämförelser eller jämförelser över tiden är det därför bäst att koncentrera studien på en eller ett par vanliga familjetyper och ej använda medelvärdet för summa familjer. Vid jämförelser av olika familjetyper hänvisar SCB till Inkomstfördelningsundersökningen, HEK i vilken finns ett inkomstbegrepp som kallas disponibel inkomst per konsumtionsenhet. Med detta inkomstbegrepp kan rättvisande jämförelser mellan olika familjetyper göras eftersom varje familj erhåller en konsumtionsvikt som är relaterad till familjens sammansättning.

Den disponibla inkomsten räknas fram genom att man från summa förvärvs- och kapitalinkomst drar ifrån (-) och lägger till (+) följande delkomponenter:

Slutlig skatt och sjömansskatt	(-)
Bostadsbidrag till barnfamiljer	(+)
Bostadsbidrag till ungdomar	(+)
Barnbidrag	(+)
Kommunalt bostadstillägg/Särskilt kommunalt bostadstillägg	(+)
Skattefri del av livränta/barnpension	(+)
Sjukpenning (skattefri)/frivillig pension (skattefri)/särskilt pensionstillägg	(+)
Handikappersättning	(+)
Bidragsförskott, erhållet belopp	(+)
Skattefritt studiestöd (lån o bidrag)	(+)
Dagersättning och utryckningsbidrag för värnpliktiga	(+)
Ekonomiskt bistånd	(+)
Återbetalt belopp av studiemedel	(-)
Underhållsbidrag, givet belopp	(-)

INNEHÅLL

FÖRORD.....	1
INNEHÅLL.....	4
SAMMANFATTNING	5
FÖRVÄRVSARBETANDE OCH ARBETSINKOMST.....	6
MEDELINKOMSTER PER NÄRINGSGREN OCH SEKTOR	8
INKOMSTUTVECKLINGEN 2007 TILL 2008.....	9
UTRIKES FÖDDA	10
INKOMSTUTVECKLINGEN 1999 TILL 2008.....	11
INKOMSTUTVECKLING FÖR STADENS FAMILJER.....	13
ANTAL FAMILJER	13
SAMMANRÄKNAD FÖRVÄRVSINKOMST	14
DISPONIBEL INKOMST	14
ANDEL INKOMSTER OCH FAMILJETYPER	15
DISPONIBEL MEDELINKOMST	17

SAMMANFATTNING

Antalet förvärvsarbetande boende i Stockholms stad uppgick under inkomståret 2008 till 435 342 personer. Det är näringsgrenen fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster som totalt sett inbringar högst inkomster och sysselsätter flest personer på Stockholms arbetsmarknad. Näringsgrenen står för cirka 19 procent av arbetsinkomsterna och 18,5 procent av de förvärvsarbetande arbetar här.

Den högsta medelinkomsten har män inom området finansiell verksamhet med i genomsnitt 730 400 kronor. Den lägsta årsinkomsten återfinns bland kvinnor som arbetar inom hotell- och restaurangbranschen, 184 900 kronor.

Under året ökade inkomsterna med 4,2 procent. För kvinnor låg ökningen på 4,6 procent och för männen på 4 procent. De som arbetar inom den kommunala sektorn har haft den högsta inkomstökningen under 2008, 5,1 procent.

Män och kvinnor är i stort sett lika många på arbetsmarknaden men männen tjänar 57 procent av Stockholms totala arbetsinkomster, medan kvinnorna tjänar 43 procent. Denna skillnad har, trots en marginell ökning under både 2007 och 2008, minskat ur ett längre perspektiv. Minskningen kan delvis förklaras av att kvinnors sysselsättningsgrad har ökat under perioden. En annan förklaring är att kvinnor i högre utsträckning arbetar i offentlig sektor, vilken inte är lika känslig för nedgångar i konjunkturen som privat sektor. Männen påverkades i stor grad lönemässigt vid förra finanskrisen 2001-2003, medan kvinnorna endast fick en mildare avmattning.

Den senaste tidsperioden har andelen utrikes födda bland de förvärvsarbetande ökat, från drygt 16 procent 1999 till nära 20,5 procent år 2008. Det är inom den kommunala sektorn som de utrikes födda är mest representerade, 24,7 procent arbetar här.

Utrikes födda har i genomsnitt lägre inkomst i alla näringsgrenar. Störst skillnad finns i fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster där medelinkomsten för utrikes födda är cirka 74 procent av medelinkomsterna beräknat på det totala antalet förvärvsarbetande inom näringsgrenen. För näringsgrenarna sammantaget ligger medelinkomsten för alla förvärvsarbetande drygt 24 procent högre än för dem som är födda utomlands, vilket innebär att skillnaden minskat något sedan 2007 då den låg på 26 procent.

Familjerna i åldern 20-64 år utan barn är med sina dryga 272 000 enheter år 2008 den i särklass största gruppen i staden. Ensamstående män med barn står för den största procentuella ökningen över en tioårsperiod.

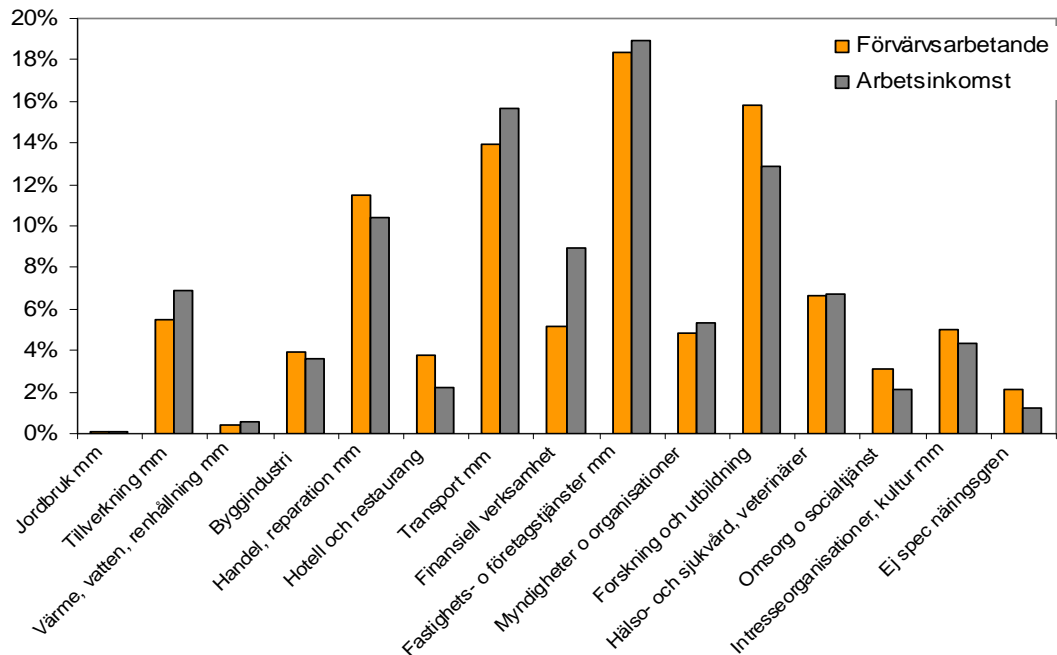
Mellan 2007 och 2008 ökade den sammanräknade förvärvsinkomsten med 6,3 procent. Familjer 20-64 år stod för den högsta ökningen med 7,7 procent jämfört med 2007.

Familjer 20-64 år med barn ökade även sina disponibla inkomster med 4,7 procent medan de minskade för familjer 20-64 år utan barn med 1,3 procent.

FÖRVÄRVSARBETANDE OCH ARBETSINKOMST

Det totala antalet förvärvsarbetande boende i Stockholms stad under inkomståret 2008 var 435 342 fördelat på 20 447 näringsidkare och 414 895 anställda. Antalet förvärvsarbetande män var 218 610 och antalet kvinnor 216 732. I figuren nedan redovisas hur arbetsinkomsterna respektive de förvärvsarbetande fördelar sig på näringsgrenar.

Diagram 1: Procentuell fördelning av arbetsinkomst och förvärvsarbetande efter näringsgren 2008

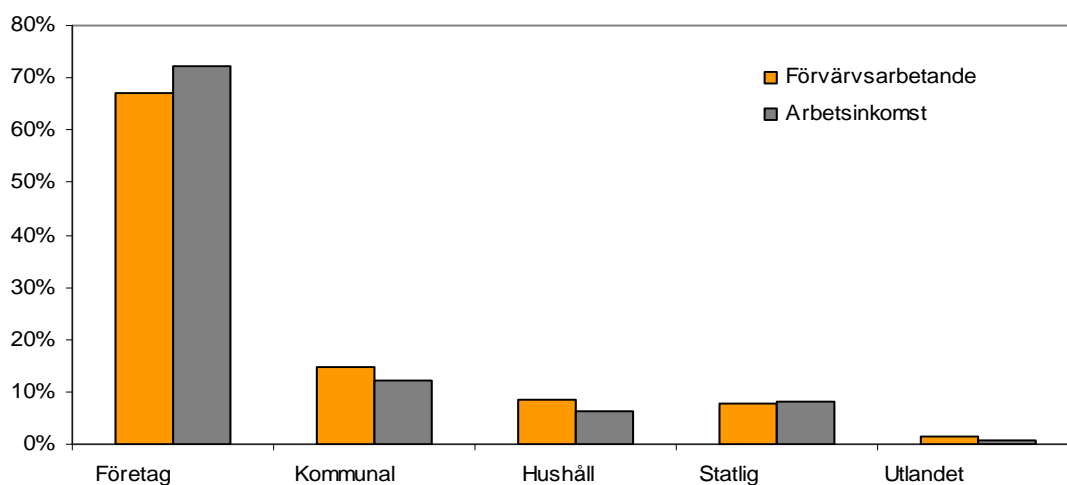

Fastighets- och företagstjänster inbringar mest inkomster och sysselsätter flest

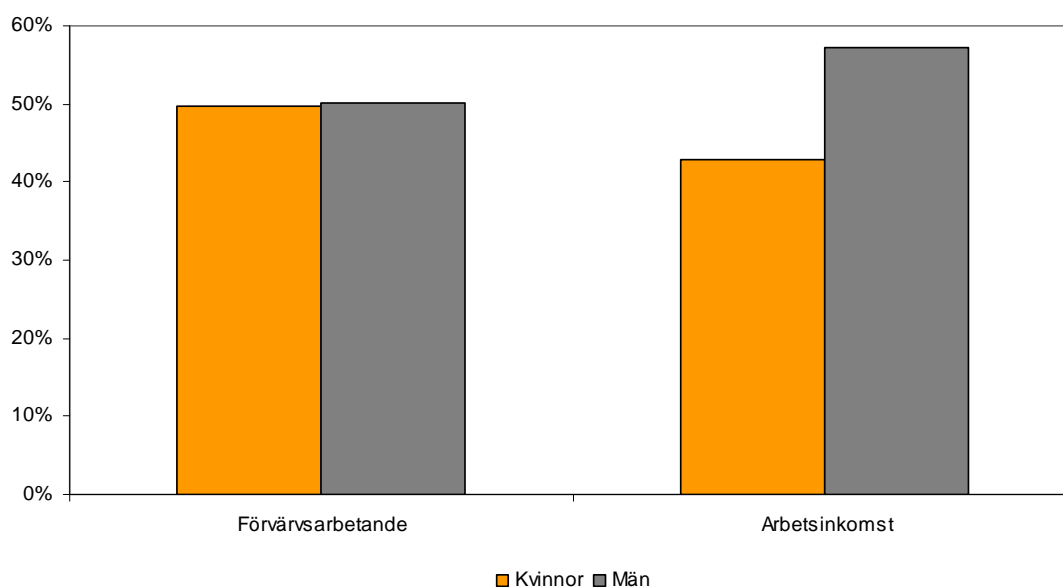
De största grupperna sett till andelen förvärvsarbetande är fastighets- och företagstjänster med cirka 18,5 procent, forskning och utbildning med knappt 16 procent samt transport med nära 14 procent. Dessa branscher har även de högsta andelarna av arbetsinkomsterna. Fastighets- och företagstjänster samt transport har högre andel av arbetsinkomsterna än vad som motsvaras av andelen arbetstagare, cirka 19 respektive knappt 16 procent och har alltså en något högre medellön än genomsnittet på arbetsmarknaden. För gruppen som arbetar inom forskning och utbildning gäller det omvända förhållandet med en inkomstandel på cirka 13 procent och en andel av förvärvsarbetande på knappt 16 procent. Den högsta medellönen finns inom finansiell verksamhet där de förvärvsarbetande står för drygt 5 procent av samtliga arbetstagare och arbetsinkomsten för ungefär 9 procent. Sett till hela gruppen uppvisar hälso- och sjukvård samt veterinärer den mest jämna fördelningen mellan arbetstagare och deras inkomster med strax under 7 procent för båda kategorierna. Inom gruppen finns dock stora skillnader mellan yrken och kön.

Figuren på nästa sida visar hur förhållanden ser ut då inkomsterna delas upp på sektorer. Av alla förvärvsarbetande arbetar 67 procent i privata företag. 72 procent av arbetsinkomsterna finns i denna sektor vilket innebär att löneläget är högre inom företagssektorn än inom den offentliga sektorn. Övriga sektorer har en lägre andel av arbetsinkomsten än andelen förvärvsarbetande förutom den statliga sektorn där andel förvärvsarbetande och arbetsinkomst i stort sett är densamma.

Diagram 2: Procentuell fördelning av arbetsinkomst och förvärvsarbetande efter sektor 2008

Kvinnor tjänar i genomsnitt mindre än män. Nedanstående figur belyser skillnaderna.

Diagram 3: Procentuell fördelning av arbetsinkomst och förvärvsarbetande efter kön 2008

Det är i stort sett lika många män och kvinnor på arbetsmarknaden men männen tjänar 57 och kvinnorna 43 procent av de totala arbetsinkomsterna i Stockholm. Skillnaden förklaras till stor del av att kvinnorna oftare arbetar deltid och i yrken med generellt lägre löner. De senaste två åren har skillnaden mellan mäns och kvinnors löner ökat något. Sett över en längre period har skillnaderna dock minskat, år 2000 var förhållandet 58 respektive 42 procent.

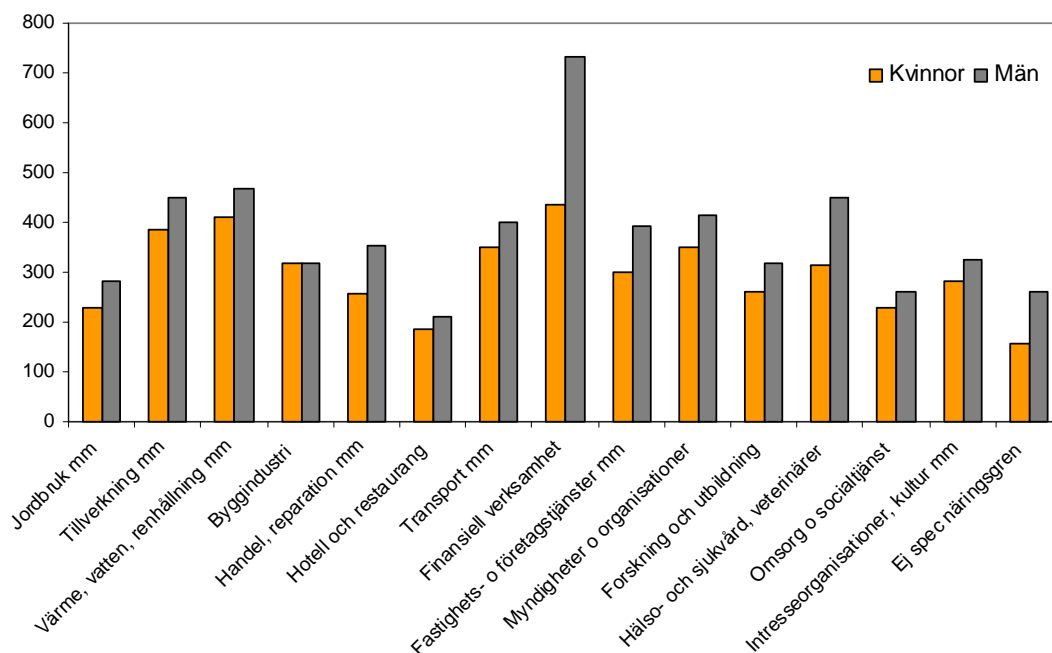
MEDELINKOMSTER PER NÄRINGSGREN OCH SEKTOR

Figuren nedan visar medelinkomsterna för år 2008 per näringsgren. Medelinkomsten för samtliga näringsgrenar var 341 100 kronor. Kvinnornas medelinkomst var 293 800 kronor och männens 388 100 kronor. De personer som har en anställning har en inkomst på 345 400 kronor i genomsnitt, och de personer som själva är näringsidkare 254 900 kronor.

Högst medelinkomst har män i finansiell verksamhet och företagstjänster, lägst har kvinnor i hotell- och restaurangbranschen

Hos både män och kvinnor återfinns den högsta medelinkomsten inom området finansiell verksamhet där männen har en medelinkomst på 730 400 kronor per år och kvinnor 435 600 kronor per år. Den lägsta årsinkomsten för både kvinnor och män finns inom hotell- och restaurangområdet där medelinkomsten för män är 211 500 kronor och för kvinnor 184 900 kronor.

Diagram 4: Medelinkomster efter näringsgren 2008, tusentals kronor

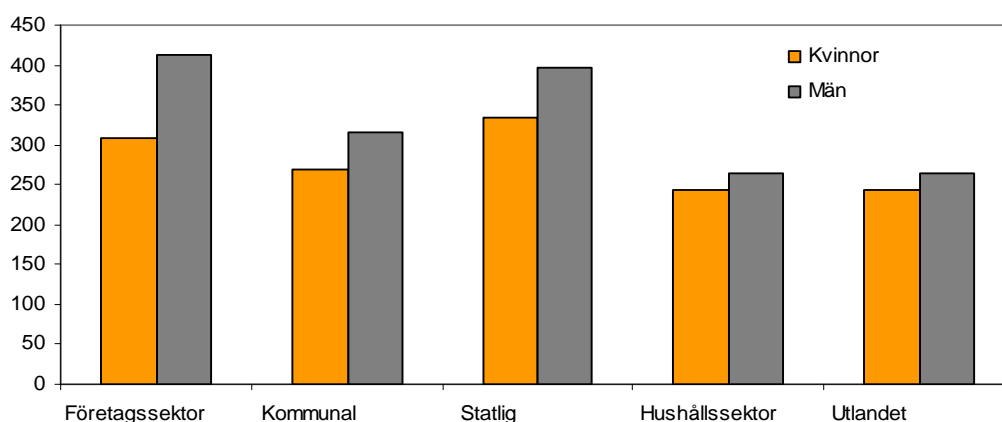

Anm. SNI 2007, grov nivå

Fördelningen efter inkomstklasser på näringsgrensnivå visar att finansiell verksamhet har den högsta andelen inkomsttagare med en årslön över 300 000 kronor med 77 procent av de förvärvsarbetande, följt av näringsgrenen värme, vatten, renhållning med mera med en andel på 74,5 procent. På andra änden av skalan finns hotell- och restaurangnäringen som har den lägsta andelen inkomsttagare över 300 000 per år med 16 procent följt av omsorg och socialtjänst med 26 procent. Av alla förvärvsarbetande män har 56 procent en årsarbetsinkomst över denna nivå och bland kvinnor är siffran 42 procent.

Medelinkomsten inom företagssektorn var 366 900 kronor, inom statlig sektor 362 800 kronor och inom kommunal sektor 281 000 kronor.

Diagram 5: Medelinkomster efter sektorer 2008 i tusentals kronor

INKOMSTUTVECKLINGEN 2007 TILL 2008

Bäst utveckling av medelinkomsten i den kommunala sektorn

Medelinkomsten ökade mellan 2007 och 2008 med 4,2 procent. För män var ökningen 4 procent och för kvinnor 4,6. Mellan åren 2006 och 2007 ökade medelinkomsten totalt med 4,4 procent. Mellan 2007 och 2008 gjordes en förändring i näringslivskodningen från SNI 2002 till SNI 2007. Den nya branschindelningen medför bland annat att fler näringsgrenar redovisas, vilket innebär att en rättvisande jämförelse mellan åren för flertalet näringsgrenar inte låter sig göras. I tabellen nedan visas därför istället förändringen mot föregående år uppdelat per sektor.

Tabell 1: Medelinkomster 2007 och 2008 efter sektor och kön.

Sektor	Medelinkomst, tkr						Förändring 2007/2008, %		
	Män		Kvinnor		Samtliga		Män	Kvinnor	Samtliga
	2007	2008	2007	2008	2007	2008			
Företagssektor	398,8	412,5	296,8	309,2	353,9	366,9	3,4	4,2	3,7
Statlig	378,1	395,7	317,5	334,3	345,7	362,8	4,7	5,3	4,9
Kommunal	300,9	316,1	255,2	268,5	267,3	281	5,1	5,2	5,1
Hushållssektor m.m.	254,1	264,1	236,8	244,7	246,2	255,1	3,9	3,3	3,6
Utlandet	221,5	233,4	145,6	143	174,1	176	5,4	-1,8	1,1
TOTALT	373,2	388,1	281	293,8	327,3	341,1	4	4,6	4,2

Sett till samtliga förvärvsarbetande var det den kommunala sektorn som hade den största ökningen av medelinkomsten med 5,1 procents ökning. För den enskilt största ökningen stod gruppen män i sektorn "Utlandet" med 5,4 procent. Gruppen är dock liten i förhållande till det totala antalet förvärvsarbetande. Bland kvinnor var det anställda inom den statliga sektorn som hade den högsta ökningen av medelinkomsten med 5,3 procent.

UTRIKES FÖDDA

Antalet utrikes födda bland Stockholms samtliga förvärvsarbetande var 89 362 vilket utgör 20,5 procent. Männen var 45 540 och kvinnorna 43 822 till antalet. 84 446 var anställda och 4 916 näringsidkare.

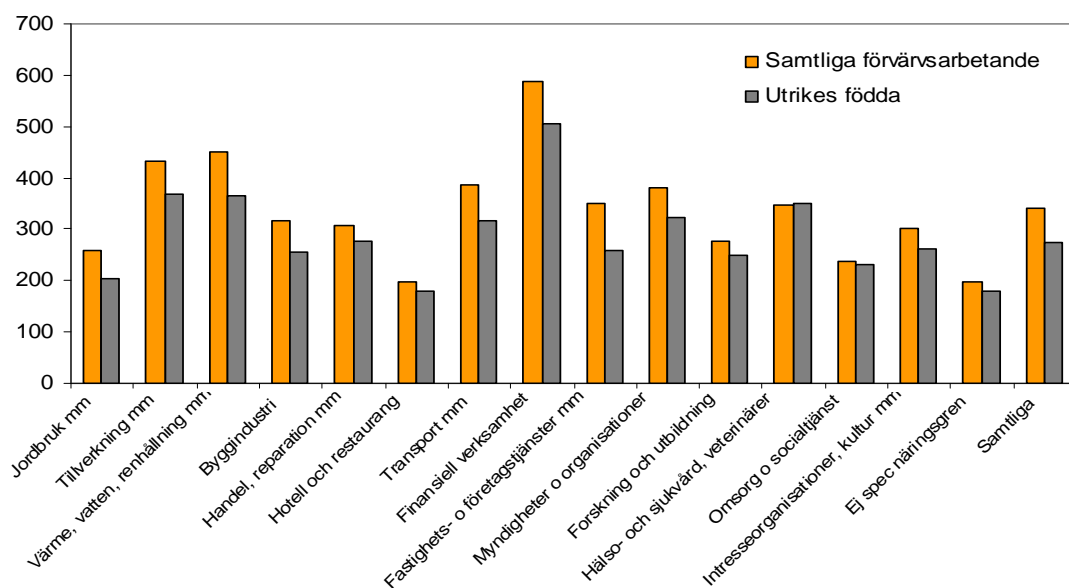
Utrikes födda utgör en allt större andel av arbetskraften och är bäst representerade i kommunal sektor

Den senaste tidsperioden har andelen utrikes födda bland de förvärvsarbetande ökat, från 15,6 procent 1998 till 20,5 procent år 2008. Mellan 2007 och 2008 ökade andelen med 0,6 procentenheter. I absoluta tal har antalet ökat från 55 653 år 1998 till 89 362 tio år senare, vilket innebär en ökning med drygt 60 procent. Bäst representation finns inom den kommunala sektorn, 24,7 procent av de utrikes födda arbetar här. Inom statlig sektor var andelen utrikes födda 13,1 procent och inom företagssektorn 19,3 procent. Bland näringsgrenarna finns den största representationen inom restaurang och hotell med 38,1 procent följt av omsorg och socialtjänst med 35,5 procent. Lägst andel utrikes födda finns inom näringsgrenen myndigheter och internationella organisationer med en representation på 9,5 procent vilket är långt under andelen på arbetsmarknaden i stort. Bland de personer som driver egen rörelse inom hotell och restaurang är andelen utrikes födda 67,8 procent.

Utrikes födda är i genomsnitt sämre betalda

Medelinkomsten för utrikes födda är lägre än för de förvärvsarbetande totalt i alla näringsgrenar utom inom hälso- och sjukvård och veterinärer där utrikes födda har en något högre medellön, se nedanstående figur. Näringsgrenen uppvisar samtidigt den minsta skillnaden i medelinkomst avseende utrikes födda jämfört med det totala antalet förvärvsarbetande. Störst skillnad återfinns i näringsgrenen fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster där medelinkomsten för utrikes födda är knappt 74 procent jämfört med inkomsten för samtliga förvärvsarbetande inom näringsgrenen. För näringsgrenarna sammantaget ligger medelinkomsten för alla förvärvsarbetande drygt 24 procent högre än för dem som är födda utomlands vilket innebär att skillnaden minskat något sedan 2007.

Diagram 6: Medelinkomster efter näringsgren och födelseland 2008, tusentals kronor

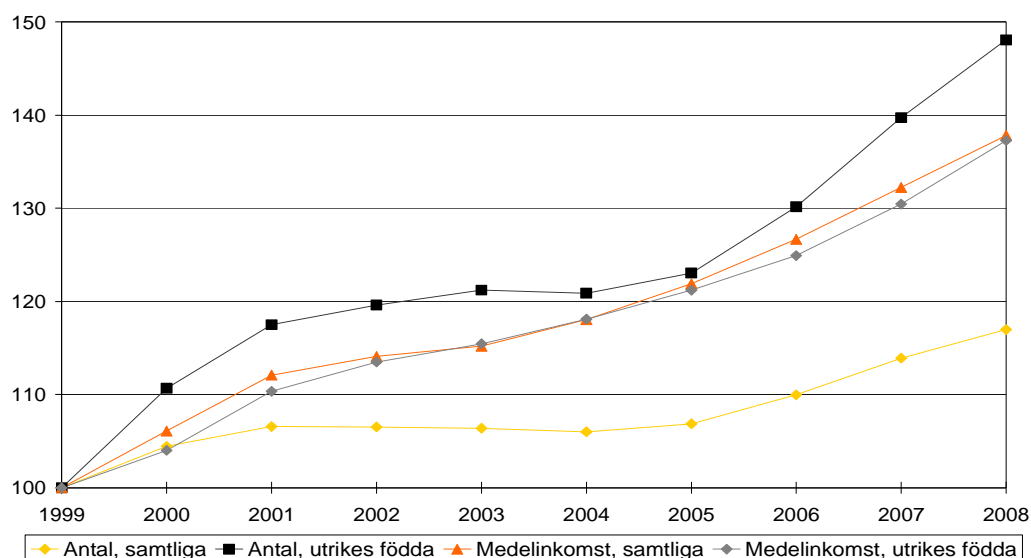

Inom sektorerna är skillnaden i medelinkomst minst inom kommunal med 7,2 procent och störst inom företagssektorn med 20,3 procent.

Figuren nedan visar hur antalet förvärvsarbetande och medelinkomsten har utvecklats för utrikes födda och samtliga sedan 1999. Under perioden har antalet förvärvsarbetande utrikes födda ökat med 48 procent, medan motsvarande ökning för populationen varit 17 procent. I relativa termer har inkomstutvecklingen varit ungefär densamma för de båda grupperna. Sedan 1999 har medelinkomsten ökat med 38 procent för hela gruppen medan utvecklingen varit något lägre, 37 procent, för utrikes födda. I absoluta tal har inkomstskillnaderna dock ökat från cirka 47 500 kronor till drygt 66 500 under den senaste tioårsperioden. Under 2008 ökade medelinkomsten med drygt 5 procent för utrikes födda, vilket var något högre jämfört med den drygt 4-procentiga ökningen för samtliga.

Diagram 7: Utveckling av antal förvärvsarbetande och medelinkomst i tusentals kronor 1999-2008, index 1999=100

INKOMSTUTVECKLINGEN 1999 TILL 2008

Tabell 2: Medelinkomster tusentals kr efter sektor och kön 2008

	Män	Kvinnor
Företag	412,5	309,2
Statlig	395,7	334,3
Kommunal	316,1	268,5

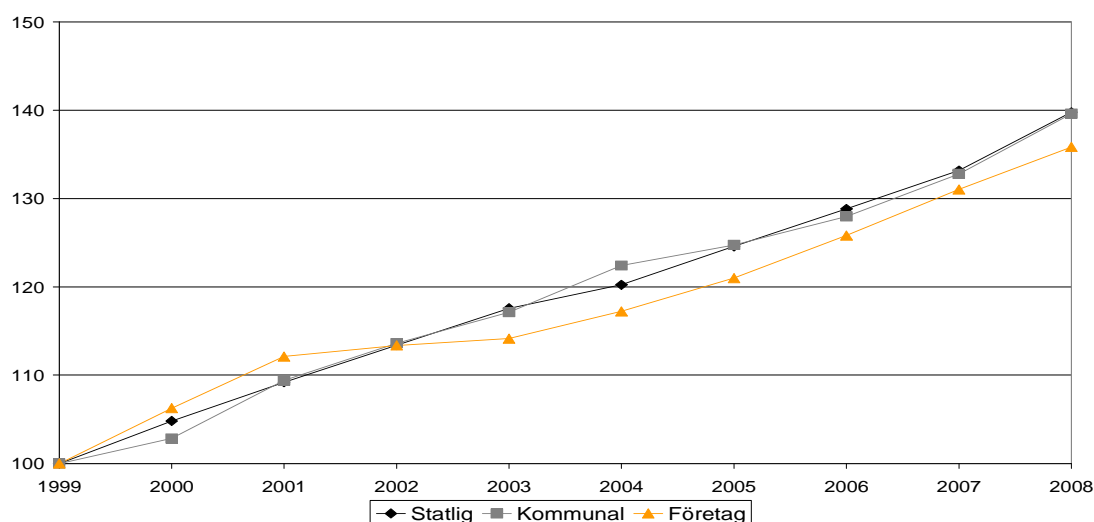
Sedan 1999 har de förvärvsarbetande i Stockholm upplevt en positiv realinkomstutveckling under de flesta år, med undantag för åren 2002 och 2003. Under 2002 utvecklades KPI och medelinkomsten i ungefär samma takt, medan det 2003 skedde en reallönesänkning för stockholmarna eftersom KPI utvecklades snabbare än medelinkomsten. 2008 års utveckling innebär också en realinkomstökning då medelinkomsten ökade snabbare än KPI. I bedömningen ingår inte förändringar i skatte- och avgiftsnivåer.

Av nedanstående diagram framgår inkomstutvecklingen uppdelat i olika samhällssektorer mellan åren 1999 och 2008. Skillnaderna mellan statlig och kommunal sektor är som synes små, medan inkomstutvecklingen i företagssektorn varit något lägre.

Under 2008 ökade medelinkomsten i statlig och kommunal sektor med ca 5 procent gentemot föregående år. Motsvarande siffra för företagssektorn var 3,5 procent.

Under 2008, som präglades av ekonomisk nedgång, klarade sig företagssektorn bättre än under förra finanskrisen även om utvecklingen av medelinkomsten inte var lika hög som i kommunal och statlig sektor. I kölvattnet av den förra finanskrisen under början av 2000-talet var inkomstutvecklingen inom företagssektorn nära noll men tar sedan högre fart under efterföljande högkonjunktur.

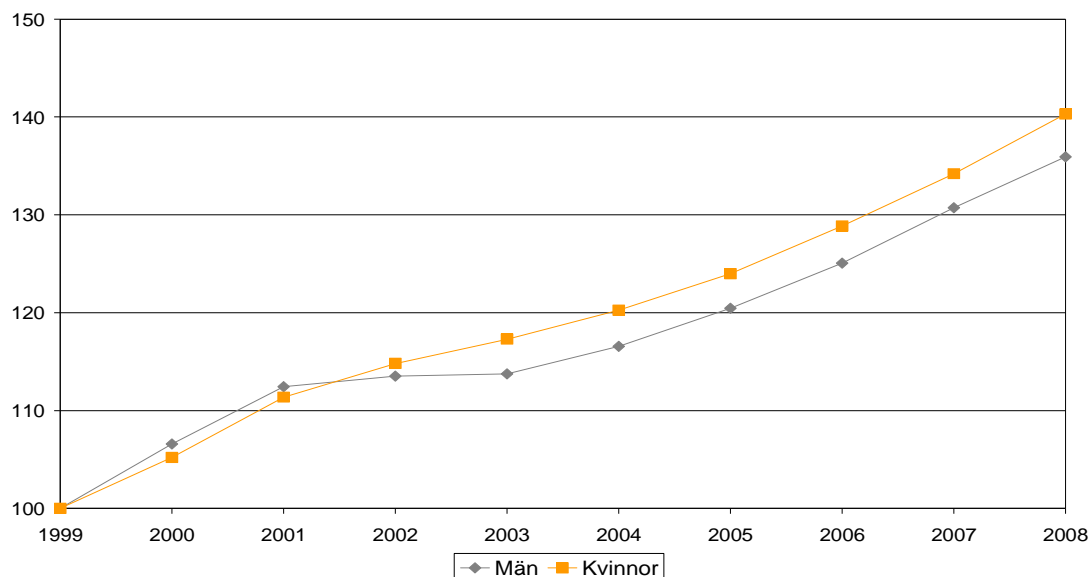
Diagram 8: Utveckling av medelinkomst efter sektor 1999-2008, index 1999=100

Diagrammet nedan visar att kvinnor har haft en bättre inkomstutveckling än män under de senaste tio åren. Detta kan delvis förklaras av att sysselsättningsgraden bland kvinnor har ökat under perioden, i form av att fler kvinnor nu arbetar heltid och längre deltid. En annan förklaring kan vara att kvinnor i högre utsträckning arbetar inom offentlig sektor, vilken inte är lika känslig för konjunkturedgångar. I figuren nedan syns att männen påverkades lönemässigt vid förra finanskrisen 2001-2003, medan kvinnorna endast fick en mildare avmattning. Under 2008, som också präglades av ekonomisk nedgång, var denna trend dock inte lika tydlig. Medelinkomsten för män ökade med 4 procent gentemot 2007 medan den för kvinnor ökade något mer, med 4,5 procent.

I relativa tal har kvinnor haft en bättre löneutveckling under perioden, men i absoluta tal var skillnaden i medelinkomst under 2008 drygt 94 000 kronor till männens fördel jämfört med ca 76 000 kronor år 1999.

Diagram 9: Utveckling av medelinkomst efter kön 1999-2008, index 1999=100

INKOMSTUTVECKLING FÖR STADENS FAMILJER

Disponibel inkomst är den summa som återstår för konsumtion och sparande sedan man från summa förvärvs- och kapitalinkomst dragit ifrån slutliga skatter och lagt till skattefria ersättningar och bidrag (till exempel socialbidrag, bostadsbidrag, barnbidrag).

Förenklat kan relationen mellan förvärvsinkomst och disponibel inkomst uttryckas;

Förvärvs- och kapitalinkomst

- *Skatter*

+ *Bidrag*

= *Disponibel inkomst*

ANTAL FAMILJER

Familjerna i åldern 20-64 år utan barn är med sina drygt 272 000 enheter år 2008 den i särklass största gruppen i staden. I gruppen ingår även familjer bestående av ensamstående utan barn. Familjer 20-64 år med hemmaboende barn, cirka 114 000 till antalet, är sedan år 2001 fler än antalet familjer i pensionsålder (96 000). Förhållandet mellan dessa tre familjetyper har hållit sig stabilt sedan 2001.

Tabell 3: Antal familjer i Stockholms stad 2008

20-64 år utan barn	272 000
20-64 år med barn	114 000
65- år	96 000

Ensamstående män med barn fortsätter att öka mest

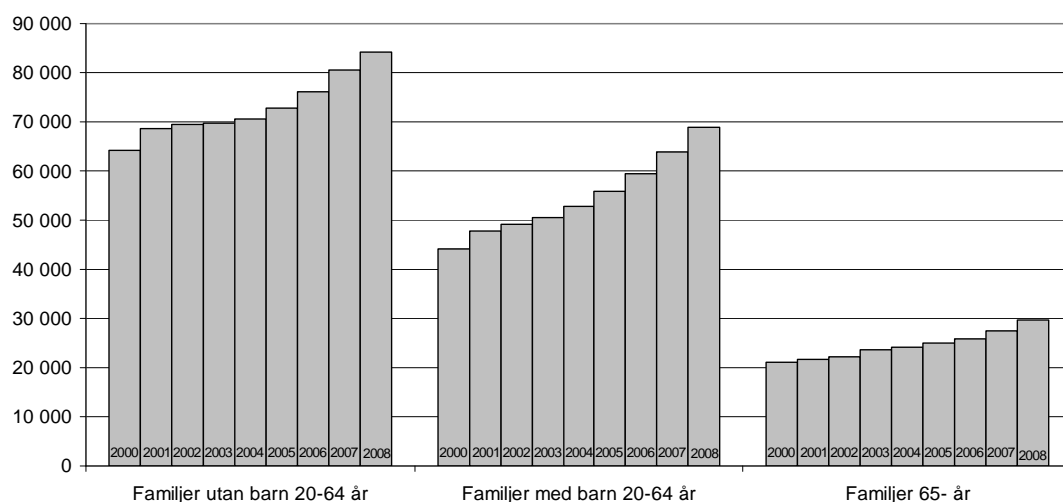
Under 2008 har antalet familjer utan barn ökat med cirka 3 500 medan familjer med barn har ökat med cirka 3 000. Bland familjer med barn är det gifta/sammanboende som ökat mest i absoluta tal. Relativt sett står män med barn för den största ökningen med 3,4 procent sedan förra året och 36,1 procent sedan år 2000. Ökningen av familjer över 65 år fortsatte även

under 2008. Från att tidigare ha minskat bröts trenden 2007. Ökningen mellan 2007 och 2008 var drygt 1 400 familjer, eller 1,5 procent.

SAMMANRÄKNAD FÖRÄRVSINKOMST

I kraft av sin storlek som grupp har familjerna i åldern 20-64 år utan barn den totalt sett största sammanräknade förvärsinkomsten i staden, cirka 84,2 miljarder kronor. Gruppen 20-64 år med barn har motsvarande 68,9 miljarder kronor medan de som nått 65 år har 29,7 miljarder kronor. I nedanstående figur visas utvecklingen av den sammanräknade förvärsinkomsten under de senaste åren.

Diagram 10: Sammanräknad förvärsinkomst 2000-2008 i Stockholms stad efter familjetyp, miljarder kronor

Den sammanräknade förvärsinkomsten ökade totalt sett med 6,3 procent. Precis som mellan 2006 och 2007 är det i gruppen familjer med barn som förvärsinkomsterna ökar mest. Ökningen var också större än året innan, 7,7 procent mot tidigare 7,4. Även pensionärsgruppen har en bättre inkomstutveckling jämfört med året före, 8 procent mot 6,7 året innan. Familjer utan barn har däremot en lägre inkomstutveckling jämfört med 2006/2007 med 4,7 mot 5,8 procent.

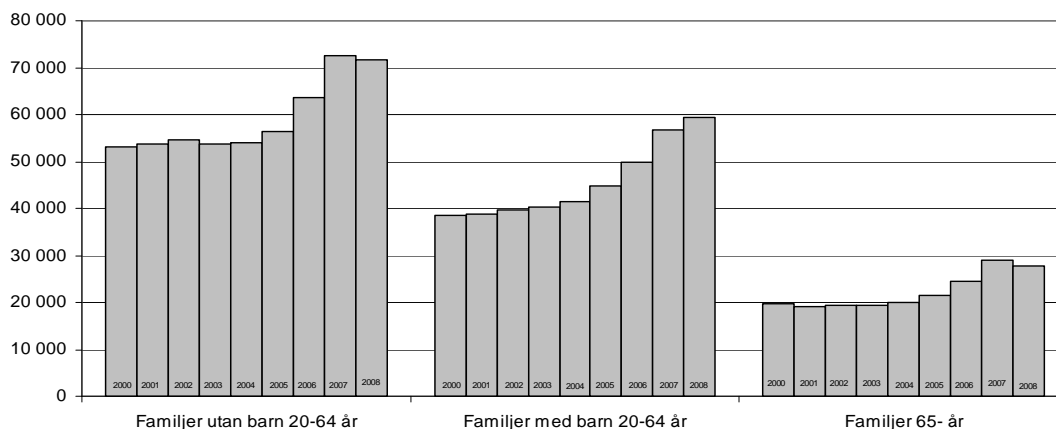
DISPONIBEL INKOMST

Gruppen familjer 20-64 år utan barn har högst disponibel inkomst

För att få en bättre bild av de olika familjetypernas köpkraft och levnadsstandard så är disponibel inkomst ett bättre begrepp att titta på än sammanräknad förvärsinkomst. Precis som i fallet med sammanräknad förvärsinkomst är det familjer i åldern 20-64 år utan barn som har den största disponibla inkomstsumman. Anledningen till detta är framför allt att gruppen innehåller många fler personer än de andra två. För gruppen som helhet har den disponibla inkomsten dock sjunkit något mellan 2007 och 2008 vilket till största delen kan tillskrivas sjunkande kapitalinkomster till följd av finanskrisen. Även gruppen 65 år och äldre har som helhet fått en minskad disponibel inkomst. För gruppen familjer med barn 20-64 år har den disponibla inkomsten däremot ökat. Figuren på nästa sida visar förändringarna under de senaste åren.

Diagram 11: Disponibel inkomst 2000-2008 i Stockholms stad efter familjetyp, miljarder kronor

Under 2008 har den disponibla inkomsten sänkts för flera grupper, till största delen beroende på sänkta kapitalinkomster. Den allra största sänkningen hade gruppen ensamstående män över 65 år med drygt 11 procent, samma grupp hade den klart bästa utvecklingen året innan med 25 procent. Även ensamstående kvinnor över 65 år samt gruppen gifta/sammanboende utan barn hade en negativ utveckling av den disponibla inkomsten med knappt 5 respektive 4,3 procent. Den högsta ökningen hade ensamstående män med barn med knappt 5 procent följt av ensamstående kvinnor med barn med 2,6 procent.

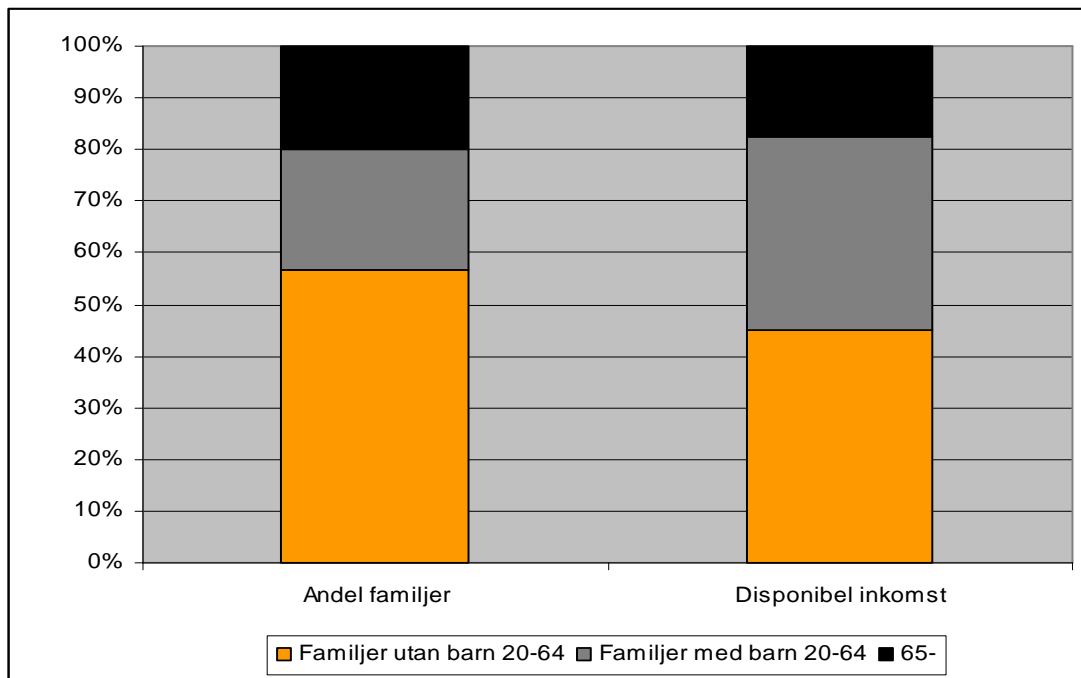
Den disponibla inkomsten ökar något 2008

Efter att ha stått stilla under de första åren av 2000-talet ökade den disponibla inkomsten från och med 2005. Både 2006 och 2007 innebar en stor ökning i den disponibla inkomsten för alla familjetyper. Den disponibla inkomsten ökade dessutom betydligt mer än den sammanräknade förvärvsinkomsten vilket till stor del beror på det jobbskatteavdrag som infördes från och med 2007. Mellan 2007 och 2008 var ökningen betydligt mindre, trots ytterligare jobbskatteavdrag. En stor anledning till detta är de minskade kapitalinkomsterna till följd av finanskrisen under senare delen av 2008.

ANDEL INKOMSTER OCH FAMILJETYPER

Familjer 20-64 år utan barn utgör 56,5 procent av samtliga familjer men förfogar endast över 45,1 procent av de disponibla inkomsterna. För familjer med barn är förhållandena de motsatta: de utgör 23,6 procent av familjerna men har 37,4 procent av inkomsterna. Även familjerna i pensionsåldern har en lägre andel av inkomsterna än vad deras andel av familjerna motsvarar. Diagrammet på nästa sida visar förhållandet mellan de olika grupperna och deras inkomster.

Diagram 12: Andel av familjer och inkomster 2008 i Stockholms stad efter familjetyp

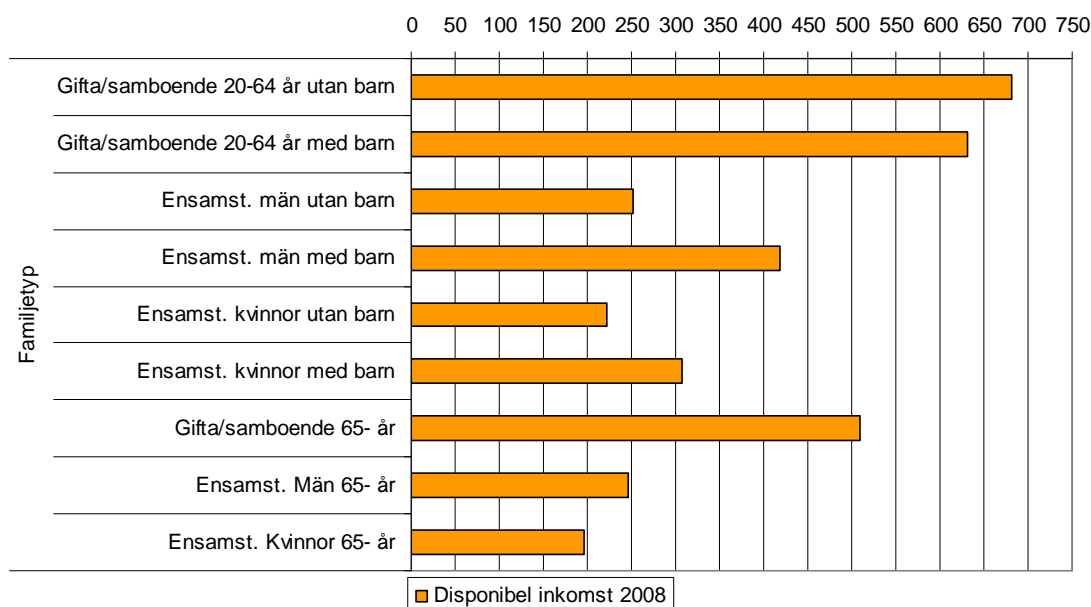

Mellan åren 2000 och 2008 ökade andelen familjer 20-64 år från 78,3 till 80,2 procent. Det är familjer 20-64 år med barn som står för hela ökningen, från 21,5 till 23,6 procent. Familjer 20-64 år utan barn minskade däremot sin andel från 56,8 till 56,5 procent under samma period. Även familjer över 65 år har minskat i andel under perioden, från 21,7 procent år 2000 till 19,8 procent år 2008. De senaste åren har dock trenden vänt och gruppen blir återigen fler, mellan 2007 och 2008 var ökningen 1,5 procent för åldersgruppen.

DISPONIBEL MEDELINKOMST

Nedanstående figur visar medelvärden för de olika familjetypernas disponibla inkomst år 2008. Endast familjer med inkomst inberäknas.

Diagram 13: Disponibel medelinkomst 2008 för familjer med inkomst, Stockholms stad, tusentals kronor

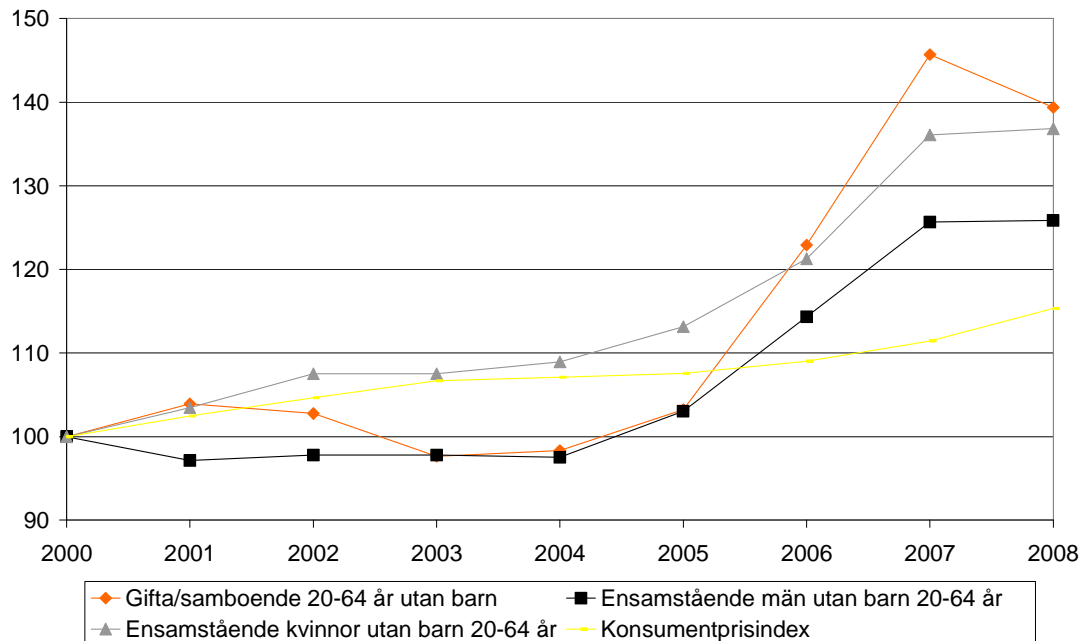

Sedan 2006 är det familjer utan barn som haft den högsta disponibla medelinkomsten. Under åren 2004 och 2005 var det tvärtom familjerna med barn som hade den högsta medelinkomsten. Ensamstående kvinnor över 65 år hade, liksom tidigare, den lägsta disponibla medelinkomsten.

I följande tre figurer visas den disponibla medelinkomstens utveckling under perioden 2000-2008 för olika familjetyper.

Den första visar 20-64 år *utan* barn, den andra 20-64 år *med* barn och den tredje visar 65- år. I diagrammen visas också inflationens utveckling för att spegla hur den reala förändringen i köpkraft sett ut sedan år 2000.

Diagram 14: Förändring av disponibel inkomst för familjer 20-64 år utan barn. Medelvärden 2000-2008 för Stockholms stad, index 2000=100

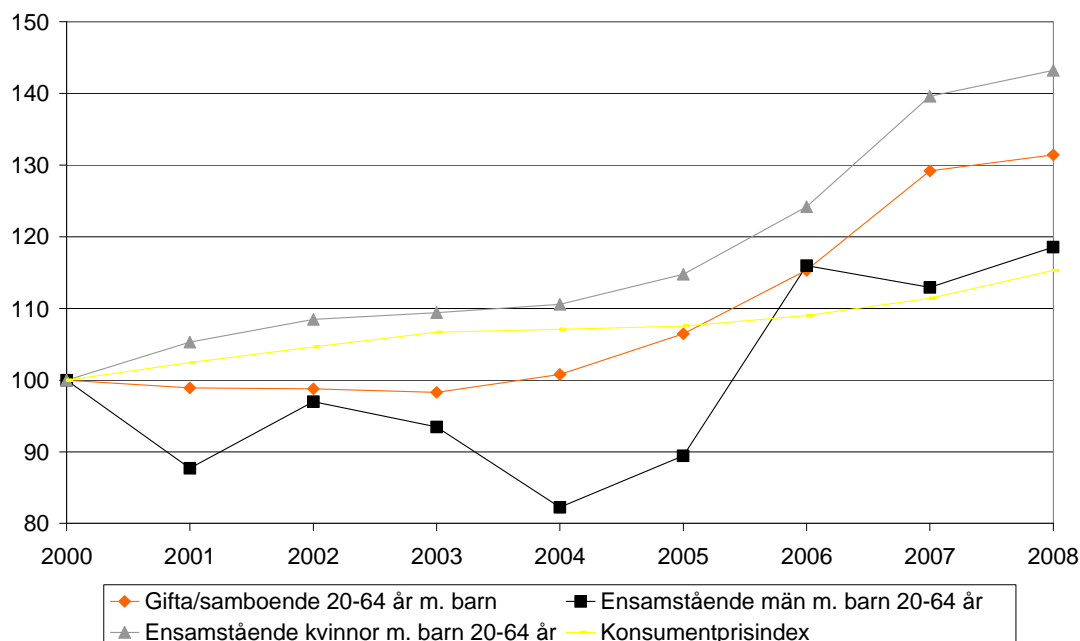

Under början av 2000-talet var utvecklingen av den disponibla medelinkomsten svag och för vissa grupper till och med negativ. För de gifta/samboende utan barn minskade medelinkomsten med cirka 6 procent mellan åren 2001 och 2003. Sedan 2004 har utvecklingen av medelinkomsten varit positiv för samtliga grupper, men under 2008 bromsade utvecklingen in. Under året upplevde ensamstående kvinnor utan barn en svagt positiv inkomstutveckling medan den i princip stod stilla för ensamstående män utan barn. Gifta/samboende hade däremot en negativ utveckling på drygt 4 procent. På samma gång ökade KPI ganska kraftigt, vilket innebär att köpkraften för dessa familjer försvagades under året.

Sett över hela tidsperioden har gifta/samboende haft den bästa inkomstutvecklingen med en ökning på drygt 39 procent. Ensamstående kvinnor har ökat sin disponibla inkomst med knappt 37 procent medan ensamstående män haft den sämsta utvecklingen med en ökning på knappt 26 procent.

Diagram 15: Förändring av disponibel inkomst för familjer 20-64 år med barn. Medelvärden 2000-2008 för Stockholms stad, index 2000=100

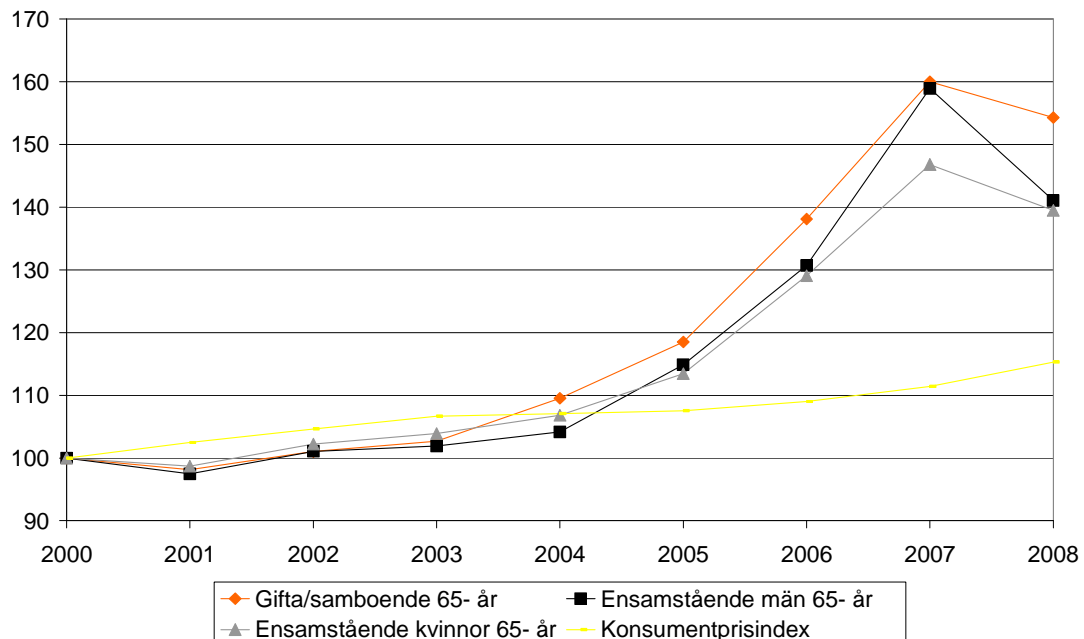

Under 2008 hade ensamstående män med barn den bästa inkomstutvecklingen i och med en ökning på 5 procent. Ensamstående kvinnor upplevde en ökning på 2,6 procent medan ökningen för gifta/samboende stannade på 1,7 procent. I ett längre perspektiv kan vi se att ensamstående kvinnor med barn haft den bästa utvecklingen, följt av gifta/samboende med barn. För ensamstående män med barn har inkomsten varierat kraftigt. Detta beror till stor del på att gruppen är liten, vilket gör att så kallade extremvärden slår igenom vid medelvärdesberäkningar. Under hela perioden har gruppen haft en inkomstökning på 19 procent, vilket är märkbart lägre än övriga två grupper.

Under året har utvecklingen av den disponibla medelinkomsten varit bättre för grupperna med barn än för de utan (jämför med föregående diagram). För ensamstående män och kvinnor utan barn har den disponibla medelinkomsten knappt förändrats medan den har ökat för motsvarande grupper med barn. Gifter/samboende utan barn upplevde, som sagt, en minskning av den disponibla inkomsten men för motsvarande grupp med barn ökade den istället en aning.

Under hela perioden har gifta/samboende och ensamstående män utan barn haft en bättre utveckling än motsvarande grupper med barn. För ensamstående kvinnor gäller det motsatta förhållandet, där har de med barn haft en högre inkomstutveckling.

Diagram 16: Förändring av disponibel inkomst för familjer 65- år. Medelvärden 2000-2008 för Stockholms stad, index 2000=100

För samtliga grupper av pensionärshushåll skedde en minskning av den genomsnittliga disponibla inkomsten under år 2001, men sedan dess har en stadig uppgång skett. Sedan 2004 har en markant uppgång för samtliga grupper skett. Under 2008 har ensamstående män haft en kraftigt negativ inkomstutveckling, men även för ensamstående kvinnor och gifta/samboende har utvecklingen varit påtagligt negativ. Jämförelsevis har 2008 års dåliga ekonomiska utveckling alltså drabbat de äldre särskilt hårt eftersom samtliga grupper har påverkats negativt.

I ett längre perspektiv har utvecklingen varit desto bättre. Sedan 2000 har inkomsterna för gifta/samboende ökat med 54 procent, motsvarande siffra för ensamstående män är 41 procent och 40 procent för ensamstående kvinnor.

Det mönster som framträder är att utvecklingen av den disponibla medelinkomsten till stor del följer de konjunktursvängningar som Sverige har haft under analysperioden. Under högkonjunktur påverkas utvecklingen av den disponibla medelinkomsten positivt medan lågkonjunktur ger en omvänd effekt.

**Stockholms Stads
Utrednings- och Statistikkontor AB**
Box 8320, 104 20 Stockholm
Besöksadress: Kaplansbacken 10

Telefon: 08-508 35 000
Fax: 08-508 35 079
E-post: information@uskab.se
www.uskab.se

